

ועוד וכן ספריו בגרמנית ובאנגלית: אתריהן בא מאמרו של הרב י. ל. הכהן מימון על השל"ה, — סבו של בעל היובל — לאחר עלייתו לארץ והשתקפותו בירושלים. מסיים את הדמדור הזה מאמרו של הד"ר י. פונד ע: זירהון "ישורון" בעריכתו של ד"ר י. וולגמוט, שעל דעיו נתפרסמו רב-ס מאמריו של וולפסברג.

וולפסברג הוא מצד אמו מצאצאי הסל"ה ובילדותו ובבחרותו הושפע הרבה מכתבי סבו. בבית אביו הסתיר והמשכיל קיבל הינוך תורני וכללי וזה אחר שגמר את בית הספר התיכוני של הקהילה בהאמבורג השתלם בתלמוד ובמדעי היהדות ולמד באוניברסיטאות היידלברג וברלין פילוסופיה כתיבטיקה ורפואה והתמחה כרופא ילדים.

מנעוריו היה פעיל בציונות ובמוד לחי בהיידלברג עמד במחיצתו של ר' זלמן ברוך רבינקוב מסוסנוביץ ולמד מפיו הרבה על היהדות. במלחמת העולם הראשונה נויס לצבא הגרמני ונשלח בחיל הרפואה לחזית המזרח עם צבא הכיבוש הגרמני ופעל בסלוד גים ועוד כמה ערים בפולין ובליטא. כאן נפגש לראשונה עם יהודי המזרח והושפע מהם ולמד להעריכם. לאחר תום המלחמה גמר את חוק למוריו ברפואה ונצטרף למזרחי והחל להוציא את בטאון המזרחי בגרמניה ה"יודישה פרסה". עד מהרה נבחר ליו"ר המזרחי בגרמניה, לחבר הוועד הפועל הציוני, לחבר הסוכנות היהודית, חבר ועד הקהילה בברלין ועוד. בתרצ"ד כרופא ילדים בירושלים. וזו הוא מר יוצרי "המזרחי הוותיק" וממייסדי "כפר הנוער הדתי ועוד. מלבד מאות מאמרים רבים בלועזית כתב גם הרבה מאמרים בעברית ב"הארץ", "הצופה", "במישור", "סיני", "מאזנים", "ההד", "גתיבה", "הדאר", "בצרון", "תלפיות" ועוד. נתמנהגו אצלו אמונה ודעת תורה, מדעי הטבע ומדעי הרוח הכלליים למזיגה אחת וכל ימיו הוא טורח לגשר בין עולמות אלה. בגילוי פעילותו יש מן הסינתזה: רופא, סופר, הוגה דעות, אמן, מנהיג ציבור, איש העיון ואיש המעשה, איש המדע המדויק ואיש ההסתכלות המופשטת, יושב אהל מ"א ארגן המונות ונאם באספות עם בר שאלות השעה. הוא מיזג למזיגה עצמית דת, ציונות וטוציאליזם ורואה בה השקפת עולמה של היהדות היסטורית.

ראשי פרקים על השקפת עולמו ב"יהדות, רשם בספרו "עיונים ביהדות" המסות והמונוגראפיות שלו על אישים ונושאים ביהדות, מצטרפות לכמה וכמה ספרים.

מחקרים חשובים באים ביתר מדורי הספר: "באהלי תורה", "עיונים בבעיות ישראל", "אישים וקהילות בתפוצות ישראל", "בשדה ספרות ותרגומים", "רופאים ורפואה בישראל" — ענפי המחקר שבהם עסק בעל היובל הראויים. להערכה מיוחדת.

שי לישעיהו

מתנה יפה הגישו מוקיריו ומכבדיו הרבים של הד"ר ישעיהו וולפסברג — וכן כל המוסדות המרובים שוולפסברג עבד בהם ואצל עליהם מרוחו — ליוהל הששים שלו: הוצא הוא הספר "שי לישעיהו" (*) שבו מוערכת עבודתו ויצירתו של וולפסברג. הן כהוגה הן עות מעמיק ופובליציסט מזהיר בכמה ענפי מדע ומתקן ושאלות חברה, הן כאידיאלוג ואיש העיון של המזרחי הפועל המזרחי הן כמסאי ומבקר סגרותי חריף וביגראף בעל מעוף. וכן מובאים בו כשלושים מחקרים מאת סופרים ידועי שם באותם המקצועות וענפי המדע, שבעל היובל עצמו עסק בהם ותרם להם מפרי עטו.

הקובץ נפתח במסה מקיפה וממצה על בעל היובל מאת ש. דניאל, שבה מעוצבות דמותו של בעל היובל ביצירתו המגוונת, ונערכת גם עבודתו הציבורית כפרנס הקהילה וכאחד מ"מנהיגי המזרחי הפועל המזרחי בי רשימה הביבליוגרפית מאת יהודית עינת — וולפסברג של ספריו וולפסברג ומאמריו שנתפרסמו בשנות תרע"ג-תש"ז בגרמנית ובעברית. הבאה לא חסרתו של דניאל, רשומים 330 ערכים, וביניהם ספריו: "בפרוודור", "המזרחי הפועל המזרחי", "יסודות החינוך הלאומי", "חקופה חדשה ב"ק"ן היסוד", "מדרש גאולת הקרקע", "עיונים ביהדות", המונוגראפיות היפות על הד"ר נחמיה צבי גובל, על פרופ' ח. א. שטרוק, על הפרופ. חיים וייצמן

(*) בעריכת י. תירוש ומ"א קורץ. המרכז לתרבות של הפועל המזרחי, תש"ז, עמ' 410.